

Bilaga 9 till kommunfullmäktiges protokoll 2005-09-19 § 19

Svar på interpellation(2005:33) av Margareta Björk(m) om undersökning som jämför kvalitet vid kommunala och privata äldreboenden.

1. Vilken undersökning är det som Stockholms stad har gjort och som du hänvisar till och på vilket sätt har den redovisats till de berörda boende, entreprenörer, berörda politiker, äldreomsorgsberedningen eller kommunstyrelsen?

I den insändare som var införd i City den 8 juni 2005 hänvisades till de två kvalitetsundersökningarna som beställdes under den förra mandatperioden av den borgerliga majoriteten. De utfördes av konsulterna PLS Ramböll Management (2001) och Utrednings och Statistikkontoret (2000). På vilket sätt de har redovisats känner jag inte till, då det var den föregående borgerliga majoritetens ansvar.

I budgeten för 2004 fanns ett uppdrag att utvärdera konkurrensutsättningen. Två undersökningar har utifrån detta uppdrag gjorts av de konkurrensutsättningar som har genomförts i stadens regi. Samtliga undersökningar har haft som mål att belysa konkurrensutsättningen utifrån vilka konsekvenser det har fått för demokratin, stadens ekonomi, personalens arbetssituation och kvaliteten för brukarna. Framförallt har man då utvärderat konsekvenserna inom äldreboenden (i viss mån även gatu- och parkskötsel). Undersökningarna finns att tillgå på KF/KS kansli och de har anmälts i kommunstyrelsen. En presentation har bl.a. gjorts för chefer inom äldreomsorgen i Stockholms stad i november 2004. Rapporterna har ännu inte godkänts av kommunstyrelsen och av det skälet har de inte distribuerats till äldreomsorgsberedningen eller branschråd.

Utvärderingarna visar inte en positiv bild av den privatiserade vården. Kvalitetsundersökningen bland brukare och anhöriga utförd av Ramböll management 2001 visar på en klart sämre upplevd kvalitet vid äldreboenden på entreprenad än på de i kommunal regi. 754 boende och anhöriga har svarat på en enkät. Av de 59 ställda frågorna finns inte en enda där entreprenaderna får ett mer positivt omdöme än de kommunala.

I USK:s undersökning 2004 av personalens arbetssituation har sammanlagt 509 anställda inom äldreomsorgen i Stockholms stad tillfrågats om sin arbetsmiljö. Undersökningen är en uppföljning av en tidigare gjord undersökning 2000. I enkäten ställdes samma frågor 2000 som 2004. En klar majoritet av de tillfrågade tycker att de fått en sämre arbetsmiljö i den privata sektorn och är klart mer missnöjda med sin anställning där. Hela två tredjedelar av de tillfrågade upplever mer stress vid äldreboenden i privat regi och 72 procent av de tillfrågade upplever att arbetsbördan har ökat. De anställda upplever också i markant hög grad att kvaliteten har försämrats i den privata driften. Anställningstryggheten har också blivit sämre. Det enda område där personalen upplever förbättring rör de nominella lönerna. (Beräkningar från LO tyder dock på att detta i verkligheten inte stämmer om man räknar in pensionsinbetalningar och andra löneförmåner, som är sämre vid de privata entreprenörerna). Personal vid de äldreboenden som har återgått i kommunal regi är i hög grad positiva till att åter vara i kommunal regi. Särskilt är de mer nöjda när det gäller arbetsmiljön, samarbetet med kollegorna, anställningstryggheten och möjligheten till vidareutbildning.

De slutsatser som dras i Ramböll managements rapport från 2001 är i större utsträckning byggda på de intervjuer med högre tjänstemän och politiker som genomfördes i samma undersökning. Dessa har en betydligt positivare bild av resultatet av konkurrensutsättningen än brukare och anställda.

2. Om nu borgarrådet är så missnöjd, vilka åtgärder tänker borgarrådet vidta för att förbättra kvalitetsuppföljningen på de särskilda boendena?

Under den här mandatperioden har flera åtgärder vidtagits för att förbättra kvaliteten inom äldreomsorgen. Flera sjukhem och andra särskilda boenden som inte har fungerat bra har återtagits i kommunal regi, t ex Farsta sjukhem, Årsta sjukhem m.fl.

Mellan 2003 och 2006 har satsningar på 308 mnkr inom kompetensfondens ram avsatts för kompetensutveckling och projekt inom äldreomsorgen. Detta är pengar där beslut är fattade om fortbildning och projekt och där en del är avslutade men de flesta pågår. Personal anställda i verksamheter på entreprenad har kunnat delta i mån av plats. Fr o m hösten 2004 har personal från verksamheter på entreprenad fått betala självkostnadspris för att delta. När det gäller utbildning av 1600 medarbetare som saknar adekvat utbildning till vårdbiträde/undersköterskor är denna enbart för stadens medarbetare.

Riktlinjer för social dokumentation för utförare inom äldreomsorgen har utarbetats och utbildning genomförs under 2005. Privata utförare som Stockholms stad har tecknat avtal med erbjuds att delta med två representanter från varje verksamhet helt kostnadsfritt. Syftet är att ge utförare av äldreomsorg underlag för säker dokumentation i det praktiska arbetet.

Kravet på god kvalitet inom socialtjänstens insatser är av stor betydelse, och med lagen (SoL 3 kap. 3 §) har regeringen tydligt markerat vikten av kvalitetsutveckling. Kvalitet är ett svårfångat begrepp och när det handlar om människor är det inte lätt att fastställa kvalitetskriterier på ett objektivt sätt. Fortlöpande och systematisk uppföljning av äldreomsorgen är en förutsättning för kvalitetsutveckling och detta ansvar har stadsdelarna. Stadsdelsförvaltningar har, utifrån Socialstyrelsens allmänna råd om kvalitetssystem både inom hälso- och sjukvård och för all omsorg av äldre och funktionshindrade som omfattas av socialtjänstlagen, utarbetat tydliga riktlinjer för kvalitetsarbetet som används av stadsdelsområdets äldreomsorg.

För att kunna erbjuda att alla äldre, oavsett var i staden de bor, ska få likvärdig vård och omsorg krävs att det görs jämförelser stadsdelar emellan. För att möjliggöra detta och samtidigt förbättra styrningen av verksamheterna har Kommunfullmäktige beslutat såväl om stadens integrerade ledning och styrsystem, ILS, som strategi för kvalitetsutveckling. Dessa sätt att arbeta med ledning, styrning och utveckling är nu väl kända i organisationen och fungerar tillsammans med tidigare nämnda lagar och riktlinjer som stadens garant för insyn och transparens. Inte minst kvalitetsgarantier fyller den senare funktionen. En utveckling av nya basnyckeltal har gjorts för att förbättra jämförbarheten mellan olika verksamheter och förbättra styrning och uppföljning.

Jag delar uppfattningen att det är angeläget att ha ett väl genomtänkt system för uppföljning av kvaliteten inom äldreomsorgen. En modell för gemensam uppföljning inom hemtjänsten, ledsagning och avlösning har tagits fram och den kommer att gälla från 1 januari 2006. Nya rutiner för uppföljning s.k. SUR-uppföljningar inom särskilda boendeformer håller också på att utarbetas av stadsledningskontoret. Planer finns på att dessa uppföljningar i ett senare skede ska kunna läggas ut på stadens hemsida för att den enskilde ska kunna välja äldreboende utifrån resultatet av uppföljningen. Det är också angeläget att arbetet med att utveckla uppföljningen av äldreomsorgen samordnas med översynen av stadens integrerade lednings- och styrsystem och då särskilt strategin för kvalitetsutveckling.

Härmed anser jag mig ha besvarat interpellationen

Stockholm den 19 augusti 2005

Margareta Olofsson social- och äldreomsorgsborgarråd